

PM Groddjur

Tunnelbana till Älvsjö – Underlag till MKB för
järnvägsplan spårlinje och stationer

Titel: PM Groddjur

Uppdragsledare: Per Reiland, Sweco

Projektleddare: Kajsa Nilsson, Förvaltning för utbyggd tunnelbana (FUT)

Bilder & illustrationer: Sweco och FUT om inget annat anges

Dokumentid: 7100-N72-23-00004

Diarienummer: FUT 2024-0983

Utgivningsdatum: 2024-11-19

Distributör: Region Stockholm, förvaltning för utbyggd tunnelbana

Box 454 36, 104 31 Stockholm. Tel: 08 123 100 00. E-post: registrator.fut@regionstockholm.se

Innehållsförteckning

1	Bakgrund & Syfte.....	4
2	Metod	5
3	Resultat av fältinventering	6
3.1	Fältbesök 1	6
3.2	Fältbesök 2.....	7
3.3	Resultat av eDNA-analys	7
4	Slutsats	8
5	Referenser	9

1 Bakgrund & Syfte

Sverigeförhandlingen är ett initiativ från Sveriges regering för att förbättra kollektivtrafiken och för att få fler bostäder i storstäderna. Inom ett avtal mellan staten, Region Stockholm och Stockholms stad är en ny tunnelbana mellan Fridhemsplan och Älvsjö en av satsningarna.

En helt ny tunnelbanelinje mellan Fridhemsplan och Älvsjö binder ihop de centrala och södra delarna av Stockholm. Den nya linjen gör det möjligt att bygga 48 500 nya bostäder med tillgång till hållbara kommunikationer. Den nya linjen skapar nya resmöjligheter med smidiga bytespunkter till annan kollektivtrafik samtidigt som den avlastar T-centralen och tunnelbanans röda linje.

I samband med naturvärdesinventeringen identifierades en fuktig gräsmark med flera vattenförande diken öster om Åbyleden, söder om Brännkyrka kyrka, se Figur 1. Området bedömdes ha potential som lekvatten för groddjur och därför har en groddjursinventering genomförts.

Groddjur i Sverige

- I Sverige finns 13 groddjursarter. Alla groddjur är fridlysta i hela landet och skyddade med stöd av miljöbalken enligt 4a § eller 6 § Artskyddsförordningen (SFS (2007:845)). Skyddet innebär strikt förbud mot att döda, skada, fånga eller på annat sätt samla in exemplar av arterna. Det är också förbjudet att avlägsna eller skada ägg, rom, larver och bon där det finns groddjur.
- Samtliga groddjur i Sverige omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv (92/43/EEG) som vi implementerat för att bevara den biologiska mångfalden. Arterna är i behov av olika skydd och är därför upptagna på tre olika bilagor till direktivet:

Bilaga 2: Arter vars livsmiljöer behöver särskilt skydd genom att utse Natura 2000-områden och bevarandeområden (klockgroda och större vattensalamander).

Bilaga 4: Arter som kräver noggrant skydd (strandpadda, grönfläckig padda, lövgroda, lökgroda, åkergroda, långbensgroda).

Bilaga 5: Arter som är i behov av särskilda förvaltningsåtgärder vid risk att populationen minskar (ätlig groda och vanlig groda).

- Av Sveriges 13 groddjursarter är fem upptagna på den nationella rödlistan (SLU Artdatabanken). Rödlistning innebär inget formellt skydd utan beskriver endast artens bevarandestatus och utdöenderisk.

2 Metod

Inventeringsområdet för groddjur ligger söder om Brännkyrka kyrka i södra Stockholm och består av en utdikad, före detta åkermark, som i nuläget betas av kor under delar av året. Inventeringsområdet angränsas i väster av Åbyvägen och i söder av Huddingevägen. I öster finns en fotbollsplan, grönytor och bostadsområden. I norr angränsas området av en gång- och cykelväg, grönytor och mindre dungar med lövskog. Den avgränsade ytan i Figur 1 inventerades med avseende på groddjur under våren 2023 där områdets potential som groddjursmiljö med avseende på lekvatten undersöktes.

Inventering utfördes vid två tillfällen under våren 2023. Det första fältbesöket utfördes den 19 april 2023 med syftet att identifiera spelande hanar samt för att samla in vattenprov för eDNA (environmental DNA). Vädret var vid besöket klart och vindstilla med en temperatur på 8–12 grader (SMHI). Provtagning av eDNA används för att konstatera och bekräfta förekomst av en art på en bestämd lokal. DNA bryts ned i naturen och mängden minskar således med tiden. Stora mängder DNA i ett prov indikerar således nylig och kontinuerlig förekomst av en art på platsen.

Ett uppföljande besök skedde den 5 maj 2023 för att okulärt identifiera romklumpar, och genom det bekräfta om lokalen utgör ett lekvatten eller inte. Våren 2023 var relativt kall och sen. Tiden för fältbesök två bedömdes lämplig för att hitta rom sett till det första fältbesöket, som skedde vid den ungefärliga tidpunkten för leken. Vid det andra fältbesöket var det halvklart väder och ca 5–10 grader varmt och uppehåll.

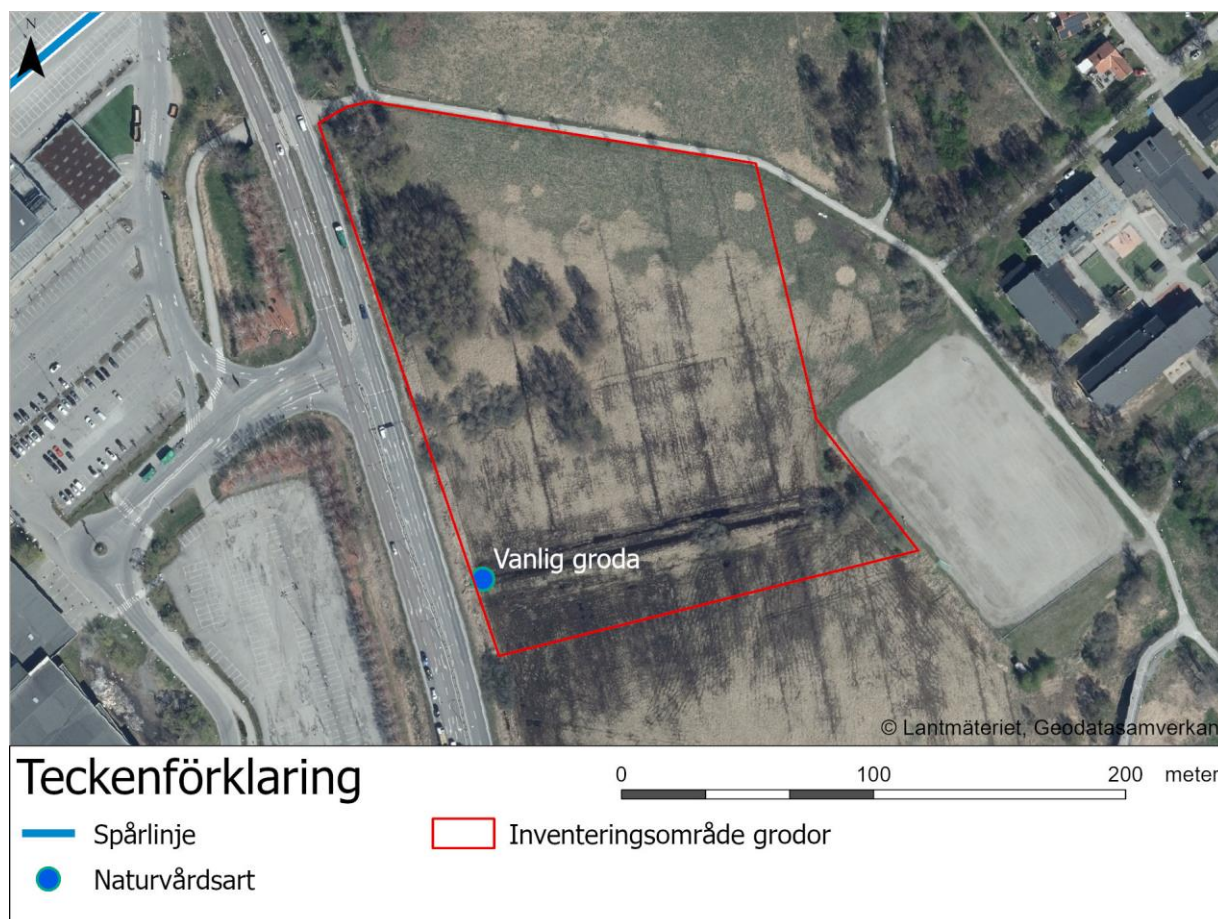

Figur 1. Översiktskarta över inventeringsområdet beläget väster om Åbyvägen och norr om Huddingevägen.

3 Resultat av fältinventering

3.1 Fältbesök 1

Vid det första fältbesöket observerades två spelande hanar av vanlig groda (*Rana temporaria*) i den sydvästra delen av inventeringsområdet mot Åbyvägen. Grodorna uppehöll sig vid en vassrugge i det bredaste av två diken som går i väst-östlig riktning, se Figur 2.

Figur 2. Inventeringsområdet och platsen för fynd av vanlig groda under fältbesök 1.

Vanlig groda

Vanlig groda (*Rana temporaria*) är en livskraftig art och förekommer i hela landet förutom på Öland och Gotland. Arten är anpassad efter att leva i olika land- och vattenområden men trivs bäst i fuktiga miljöer. Vanlig groda fortplantar sig i fiskfria småvatten där leken sker i april – maj. Hanarna lockar till sig honorna med ett knarrande läte och honorna lägger sedan romsamlingar på samma plats som sedan flyter upp till ytan (Faunaväktariat, SLU Artdatabanken, 2024).

3.2 Fältbesök 2

Ett uppföljande fältbesök utfördes för att identifiera romklumpar för att undersöka om diket används som lekmiljö för groddjur. Vid det andra fältbesöket eftersöktes groddjur längs alla vattenförande diken och i alla vattensamlingar inom inventeringsområdet, men inga grodor eller romklumpar kunde noteras, se Figur 3.

Figur 3. Bild på platsen där vanlig groda påträffades under besök 1. Bild är tagen under besök 2, då inga grodor eller romklumpar påträffades.

3.3 Resultat av eDNA-analys

Analysen av eDNA från vattenproverna visade inte på förekomst av någon art av groddjur. Detta utesluter dock inte att det förekommer groddjur inom inventeringsområdet utan det indikerar att det med stor sannolikhet inte förekommer ett stort antal individer i området då mängden eDNA var så pass låg att analysen inte gav något utslag.

4 Slutsats

Under fältinventeringen påträffades vanlig groda i vattensamlingar i den sydvästra delen av inventeringsområdet. Vid det andra fältbesöket påträffades inga groddjur eller romklumpar inom området. Det kunde inte heller identifieras DNA från groddjur via de vattenprover som togs från inventeringsområdet vid det första besöket. Sammantaget tyder detta på att populationen i området är liten och området inte använts som lekvatten under 2023 utan att grodorna främst använder vattensamlingarna som födosökslokal.

Då inga lekvatten kunde identifieras och inga markanspråk kommer att göras inom inventeringsområdet bedömer Sweco att den planerade verksamheten inte påverkar groddjuren negativt.

5 Referenser

- Faunaväktariat, SLU Artdatabanken. (den 24 06 2024). *Faunaväktariat uppmärksammar Sveriges groddjur Amphibia* . Hämtat från SLU Artdatabanken :
<https://www.artdatabanken.se/globalassets/ew/subw/artd/2-vill-du-hjalpa-till/faunavakteri/groddjursbroschyr-uppdaterad-2022.pdf>
- SFS (2007:845)*. (den 08 11 2007). Hämtat från Artskyddsförordningen:
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/artskyddsforordning-2007845_sfs-2007-845/